

MASZKOK TÁNCA

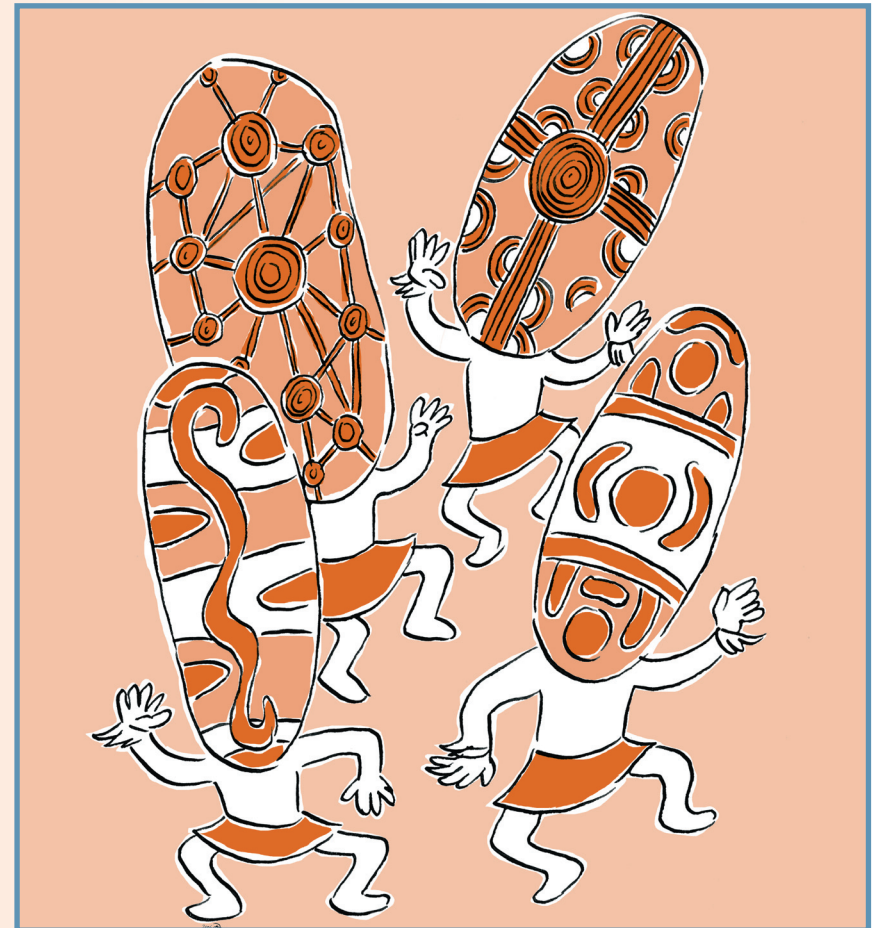
SZKA_209_22

AUSZTRÁLIA TERMÉSZETI NÉPEI ÉS KÖRNYEZETHEZ VALÓ VISZONYUK

Készítette: Tomory Ibolya

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

9. ÉVFOLYAM

MODULLEÍRÁS

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Térképböngészés, földrajzi, biológiai jegyek összegyűjtése					
A	A tanár irányításával párok alakulnak. Feladatuk, hogy közösen töltsék ki az Ausztrália természeti adottságaival, népcsoportjaival kapcsolatos totót. Ha elkészültek, gyors közös ellenőrzés következik. 10 perc	A kíváncsiság felkeltése Tájékozódás a térben Kommunikáció	Páros munka – feladatlap kitöltése Frontális munka – közös ellenőrzés	Földrajzi atlasz D1 (Totó)	Ausztrália domborzati falitérképe
B	A tanulók öt csoportot alakítanak. Mindegyik csoport húz egy feladatkártyát, majd a húzott témához kapcsolódóan felidézik ismereteiket a korábbi tanultak és a térkép segítségével. Ennek eredményeit egy-egy csomagolópapíron rögzítik. Az elkészült posztereket felteszik a falra, és témájukból rövid tájékoztatást tartanak társaiknak. 10 perc	A modul földrajzi közegének megismerése Fantázia Memória Gondolkodás Együttműködés	Csoportmunka – közös kutatás Frontális munka – csoportszóforgó	D2 (Feladatkártyák) Földrajzi atlasz Csomagolópapír Vastag filctollak Ragasztógyurma	
C	A tanár irányításával a tanulók az ötletbörze módszerével összegyűjtik Ausztrália jelképeit. 5 perc	Előzetes ismeretek felidézése	Frontális munka – ötletbörze		Tábla és kréta

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a A flóra és a fauna Ausztráliában					
A, C	Minden tanuló megkapja a D3 mellékletet, és elolvassa azt. Ezután párok alakulnak (páratlan létszámú osztályban létrejöhet háromfős csoport is), és egy külön papíron megválaszolják a szöveg után található kérdéseket. Végül az osztály megbeszéli a válaszokat. 15 perc	Új ismeretek nyújtása Szövegértés Lényeg kiemelése Együttműködés	Egyéni és páros munka – olvasás és feladatmegoldás Frontális munka – megbeszélés	Papír Íróeszköz D3 (Szöveg)	
B	A tanulók párokat vagy 3 fős kiscsoportokat alakítanak. A tanár feltesz a falra egy posztert, amelyen címként következő kérdések szerepelnek: MIT JELENT NEKÜNK A NAP, A HOLD, HOL A HELYE ÉLETÜNKBEN A VIZEKNEK, NÖVÉNYEKNEK ÉS ÁLLATOKNAK? A párok (kiscsoportok) 3 percet kapnak ahhoz, hogy egy külön papíron gondolatokat fűzzenek a fenti kérdésekhez. Ezt követően két-két pár (kiscsoport) egyesíti a listáját úgy, hogy minden gondolat csak egyszer szerepeljen. Újabb 3 perc múlva megint két-két csoport egyesíti a gondolatait. Ez egészen addig folytatódik, ameddig már csak két nagy csoport marad. Az utolsó listák összegzése felkerül a poszterre. 20 perc	A modul témájának érzelmi megközelítése Asszociáció Érzelmek kifejezése A természethez fűző pozitív kapcsolat	Páros és csoportos munka – teljes körű egyeztetés	Papír, íróeszköz	Előkészített poszter Vastag filctollak Ragasztógyurma

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Népszerűségi, néprajzi ismeretek és másokról alkotott sztereotípiák					
A	<p>A tanár képeket vetít az ausztrál bennszülöttekről és néhány általuk készített tárgyról, illetve rajzról. Közben arról beszélgetnek, hogy ki mit tud Ausztrália őslakóiról.</p> <p>A tanulók ezután 4 fős csoportokat alakítanak. Minden csoport megkapja a négy részre vágott D4 mellékletet, amely az ausztrál bennszülöttektől szól. Miután mindenki elolvasta a neki jutó részt, röviden beszámol arról csoporttársainak.</p> <p style="text-align: right;">20 perc (Az A változatban itt van az első 45 perc vége.)</p>	<p>Előzetes tudás felidézése és új ismeretek nyújtása</p> <p>Együttműködés Kommunikáció</p>	<p>Frontális munka – szemléltetés és beszélgetés</p> <p>Csoportmunka – szakértői mozaik</p>	D4 (Szöveg)	<p>P1 (Kivetíthető képek)</p> <p>Számítógép Projektor</p>
B	<p>A tanulók megkapják a D5 mellékletet (Mit jelent az, hogy ausztrál?), és elolvassák azt. Ezután kis papírokra mindenki felír 3-5 kérdést a megismert információkhoz kapcsolódóan. A kérdéseket egy dobozban összegyűjtik. A tanár sorban húz közülük, és aki tudja a választ gyorsan jelentkezik, és megmondja. (Az ismétlődő kérdéseket átugorják.)</p> <p style="text-align: right;">15 perc (A B változatban itt van az első 45 perc vége.)</p>	<p>Új ismeretek szerzése</p> <p>Szövegértés Lényegkiemelés</p>	<p>Egyéni munka – szövegfeldolgozás</p> <p>Frontális munka – kérdés-válasz játék</p>	D5 (Szöveg)	<p>Kis papírok Írószer</p>

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
C	A diákok a tanár irányításával arról beszélgetnek, hogy vajon milyen lehet élet a mai Ausztráliában. Az ottani emberek jobban vagy rosszabbul élnek-e mint mi? A diákok azt is elmondják, hogy mire alapozzák a véleményüket. (Ismerősök hírei, saját élmény, média hírei, irodalom, film stb.) 10 perc	Meglévő ismeretek felidézése, kiegészítése Véleményalkotás	Frontális munka – irányított beszélgetés		
II/c Álmaink és környezetünk					
C	A tanár leteríti a padlóra egy nagy csomagolópapírt. Minden tanuló felírja, esetleg lerajzolja, ami az álom szóról eszébe jut. Nagy létszámú osztály esetében több poszter is készülhet. Kb. 5 perc jut az asszociációk rögzítésére, ezt követően a poszter körül elhelyezkedő tanulók kérdéseket tehetnek fel egymásnak. 15 perc (A C változatban itt van az első 45 perc vége.)	Képzettársítás, élmények, érzések felidézése	Egész csoportos asszociációs gyakorlat	Egy vagy több csomagolópapír Különböző színű filctollak	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/d Természet és „álomidő”					
A	Minden tanuló megkapja és elolvassa a D6 mellékletben található szöveget az ausztrál álomidőről. Aláhúzza benne azt a három gondolatot, amit a legérdekesebbnek tart. Ezt követően 3-4 fős csoportok alakulnak, amelyek összevetik, megbeszélik a kapcsolódó gondolataikat. A szóvivők ismertetik az osztállyal a csoportban elhangzottakat. 10 perc	Új ismeretek nyújtása Szövegértés Személyes viszonyulás a szöveghez, véleményalkotás	Egyéni és csoportos munka – szövegértelmezés	D6 (Szöveg) Papír és írószer	
B	A tanulók megkapják és elolvassák a D6 melléklet szövegét. Ezután a korábbi csoportok összeülnek, és az olvasottak alapján megalkotnak egy maszkot. Ehhez minden csoport kap rajzpapírt vagy csomagolópapírt, rajzeszközöket, festéket. Az „alkotásokat” felteszik a falra. A csoportok körbesétálva megismerik egymás műveit. 15 perc	Új ismeretek nyújtása Szövegértés Kreativitás Fantázia Együttműködés	Csoportmunka – közös alkotás létrehozása	D6 (Szöveg) Nagyméretű rajzlap vagy csomagolópapír, színes festék, filctollak	
C	A tanulók hatfős csoportokat alakítanak. Minden csoport megkapja a csurunga néperől szóló, hat részre vágott szöveget. (D7). A csoportok kis köröket alkotnak, és a számozás sorrendjében felolvassák a szöveget. Ezután közösen megfogalmazzák a szöveg három legfontosabb gondolatát, amit a szóvivők az egész osztálynak elmondanak. 10 perc	Új ismeretek nyújtása Szövegértés, Együttműködés Lényegkiemelés	Csoportmunka – csoportmozaik, bemutatás az egész osztály előtt	D7 (A csurunga népe: az arandák, 6 részre vágva)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/e Időutazás					
A	Önkéntes választással 5-6 tagú csoportok alakulnak. Feladatuk, hogy mozgással kifejezzék az ősök és a ma élő emberek találkozóját (P1). A csoportok rövid előkészület után bemutatják a táncot az egész osztálynak. Elmondják, hogy mit éreztek a játék közben. 15 perc	Természeti jelenségek tisztelete, álomidő-megélő megértése Egymásra figyelés Kreativitás	Kiscsoportos szerepjáték		P2 (Útmutató)
B	Az osztály három csoportra oszlik. Az egyik csoport tagjai maszkokat, jelképeket és eszközöket rajzolnak. Ehhez a tanár előzőleg kinyomtatja számukra a P1 melléklet képeit. Felhasználhatják a korábban készített maszkokat is. A másik csoport felkészül a természeti jelenségek megjelenítésére az előzetesen tanultak alapján és a képek segítségével. A harmadik csoport összeszedi a „zeneszerszámokat” és megtervezi a zenét. Ehhez szükséges, hogy az óra előtt gyűjtsenek ilyeneket. Végül a tanulók az elkészített eszközökkel, maszkokkal stb. és saját zenére körtáncot járnak. 20 perc	A téma hangulatának megidézése Kreativitás Együttműködés Beleélés-rítus átélése	Csoportmunka – közös alkotás, rajzolás, eszközkészítés, tánc, dráma	Rajz- és/vagy kartonpapír Rajzeszközök, festék A tanulók által előzetesen összegyűjtött tárgyak és egyszerű zeneszerszámok (dob, furulya, csörgő stb.)	P1 (Kivetíthető képek)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
C	<p>Minden tanuló megkapja az ausztrál álomidőről szóló szöveget (D6), amit elolvas. Párokat vagy 3 fős kiscsoportokat alkotnak. Elmondják egymásnak, hogy milyen gondolatokat keltett bennük a szöveg. Ezt követően 2-3 pár, illetve kiscsoport együtteséből 4 nagyobb létszámú csoport alakul. A tanár feltesz a falra négy transzparenst, amelyeken a következők olvashatók:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A VILÁG KELETKEZÉSE 2. A MÚLT ÉS A JELEN KAPCSOLATA 3. AZ EMBER ÉS A TERMÉSZET KAPCSOLATA 4. A KONFLIKTUSOK KEZELÉSE <p>Kisorsolják, hogy melyik csoport melyik témával foglalkozik. A csoportok egy-egy rövid vázlatot állítanak össze a szöveg alapján a kijelölt témakörhöz kapcsolódóan. Ezt a csoport egy képviselője ismerteti az osztály egészével.</p> <p>15 perc</p>	<p>Új ismeretek elsajátítása</p> <p>Szövegértés Vázlatkészítés Kommunikáció Együttműködés</p>	<p>Egyéni és csoportmunka változó létszámú csoportokkal, bemutatás az egész osztállyal</p>	D6 (Szöveg)	Sorszámok 1-től 4-ig
II/f Múlt és jelen találkozása					
C	<p>Önkéntes választással 5-6 tagú csoportok alakulnak. Feladatuk, hogy mozgással kifejezzék az ősök és a ma élő emberek találkozóját (P2). A csoportok rövid előkészület után bemutatják a táncot az egész osztálynak. Elmondják, hogy mit éreztek a játék közben.</p> <p>15 perc</p>	<p>Természeti jelenségek tisztelete, álomidő-megelő megértése, ismeretek alkalmazása, odafordulás, egymásra figyelés gyakorlása</p>	<p>Csoportmunka – szerepegyeztetés, majd mozgásos szerepjáték</p>		P2 (Találkozás – tisztelet játék)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Tanulói visszajelzések					
A	A tanulók körben ülnek. A tanár megkérdezi, hogy mi volt számukra a legérdekesebb az elmúlt órákon, és mire lennének még kíváncsiak. A beszélgetés eszköze valamilyen tárgy, ami a témához kötődik. Ez lehet rajz, könyv, kép, elkészített maszk. Aki szólni akar, jelentkezik, de mindig csak az beszélhet, akinek a kezében van az a bizonyos tárgy. 10 perc	Kommunikáció, reflexió, értékelés, összegzés	Egész osztály együtt, beszélgetőkör	Valamilyen jellegzetes tárgy	
B	A tanulók középre teszik azokat a tárgyakat, amelyeket a foglalkozás során készítettek, amelyekkel a gyakorlatokat végezték. Sorra mindenki választ ezek közül egyet, magához veszi, és elmondja, ami eszébe jut róla. Ha szeretnék, zárásként újra előadhatják a körtáncot. 10 perc	Élmények felidézése, képzettársítás, kreativitás	Egész osztály együtt, asszociációs gyakorlat tárgyakkal	A korábban elkészített tárgyak	
C	A tanár kivetíti a képeket (P5), majd kiosztja az értékelő lapokat, amelyeket a diákok írásban töltenek ki. Neveket ne írassunk rá! 5 perc	Értékelés, visszajelzés a tanárnak	Egyéni feladatok	D8 (Értékelő lap)	
III/b Játék					
A	Az tanulók „Álomfogót” játszanak a P4 melléklet útmutatása alapján. 10 perc	Levezető játék	Csoportos játék		P4 (Útmutató)

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 Képek kivetítve

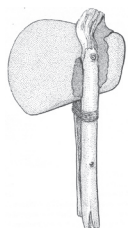
Bennszülöttek kéreg-
festménye
(egy halászat története)

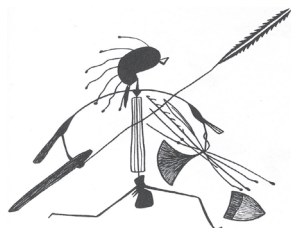
Fakéregre festő benn-
szülött

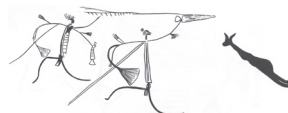
Hal

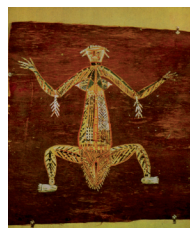
Kóbalta

Mimi festmény

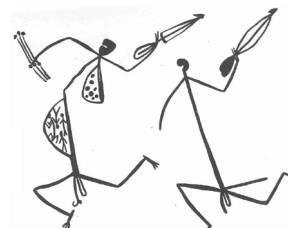
Mimi dárda

Mitológiai nőalak

Szakóca

Sziklarajzok

Háttér információ

Az egyes mítoszok törzsenként, területenként különböző formában jelennek meg. A művészetek terén Ausztrália területét négy nagy egységre oszthatjuk. A Nyugati-sivatagban a pontozásos technikával készített festmények a jellemzőek, a nyugati parton és az azt övező belső területeken fa eszközökre és kagylóra készítenek finom véseteket. A Pilbara körzetben a sziklavésések találhatóak nagy számban, míg a Kimberley-fennsík sziklafestményekben bővelkedik. A festés technikáját tekintve ezek legtöbbször röntgenstílusú és Mimi festmények. (Természetesen ezeket nem lehet élesen elkülöníteni, és az egyes festési technikákat nemcsak helyhez, hanem történeti korokhoz is köthetjük.) Az aborigin művészet azonban sohasem önmagáért van, hanem része a rítusoknak, a szertartásoknak, és megőrökíti az Álmod. Mudrooro megfogalmazásában: „ha megfested a tájat, azzal birtoklásodat fejezed ki”.

P2 Találkozás – tisztelet játék

Az osztály csoportokra osztódik: ősök, ma élők, természeti jelenségek. Ezeket megegyezés szerinti jelzésekkel különböztetik meg. Például: ősök – büszke tartás, felemelt fej; természeti jelenségek – folyamatos mosoly; ma élők – kezek keresztbe fonva maguk előtt. A csoportok keverednek, majd az egyes emberek csukott szemmel, lassan haladnak. Találkozásakor szemüket kinyitva tiszteletteljes meghajlással, a jelenkoriak mindig előbb a másik kettőt. Mikor valaki egy természeti jelenséggel találkozik, csatlakozik ahhoz, és maga is természetté válik, feloldódik a természetben az idővel.

Ezután már nyitott szemmel, együtt keresik a többi természeti jelenséget. Odamennek, megérintik, mire az kinyitja szemét, és egy csoport lesznek. Végül mindenki egyesül a természetben, és szeretettel mosolyognak egymásra. Szavak nélkül zajlik minden.

P3 Sziámi játék

Párokat alakítunk véletlenszerűen. A pár egyik tagja egy ős az álomidőből, a másik egy természeti jelenség (ősmasszívum, folyó, völgy, növény, kő stb.) megegyezés szerint, pontosan meghatározva, ki, illetve mi lesz, kinek, illetve minek a párja. Ehhez a tanár segítséget adhat, de az előzetesen tanult, összegyűjtött növény és állatnevekből a tanulók is könnyen találnak szerepet. Vállvetve mozogjanak együtt, arra figyelve, hogy egymástól elválaszthatatlanok. Néhány perc múlva a párok szétválnak, az ősök és a természeti jelenségek egy-egy csoportba tömörülnek, egymás kezét fogva mozognak együtt, egymást magukkal vonva, biztatva. Újabb néhány perc múlva a két csoport keveredik, és egyetlen egységbe olvad össze. A padok, székek közé fonalból időhálót szőnek, szabálytalan, kanyargó alakzatokban.

P4 Álomfogó

Az ausztrál őslakosok körében az álmok és az álomidő összefüggései úgy értelmezendők, hogy a nagy álmok üzenetek az álomidőből. A kis álmok, a hétköznapi eseményeket jelenítik meg, ezek nem ilyen jelentősek. A nagy álmok megidézhetők, előhívhatók

álomfogók segítségével. Az álomfogó a csurungához hasonló rituális tárgy, formája, anyaga többféle lehet. Ha az álomfogó elkészül, a fekvőhely közelében tartják, és az álmok bizonyára változni fognak. Készítsünk álomfogót, helyezzük mi is a fekvőhely közelébe, ágy mellé, fölé, és figyeljünk. Egy kis beleéléssel, elfogadással talán megváltoznak álmaink!

P5 Időegyenes játék

Három csoportot alkotunk véletlenszerűen, az egyik a múlt, az ősök és az álomidő csoportja, másik a csurunga népe, az aranda vadászok lapos köveikkel, a harmadik a kettő közötti köztes összekötő kapocs, idő és tér, álomfogókkal, és a táj, a természet részeit szimbolizáló személyekkel, a félig ős, félig ember totemekkel.

Minden csoport elkészíti saját időszalagját jól látható, nagy méretben, jeleket, rajzokat ráírva a papírszalagra, és megbeszéli, ki válik vízzé, állattá, ki lesz már eleve természeti jelenség, növény stb. A zöld szín mindegyiken megjelenik, mert az a természet színe, ez ami közös bennük. Amikor elkészültek, a különböző időszakaszokat ragasztóval összeillesztik, hogy folyamatosággá válnak. Lehelyezik a földre, mindenki a saját helyére áll.

Az emberek táncolni kezdenek, ütemesen dobognak, hogy a táj felismerje őket, mire a tájat játszók feléjük fordulnak. Közben a múlt képviselői is elindulnak a középső rész felé, és a természetben találkoznak az álomidő határán. Keveredve jönnek-mennek, járnak le-fel az idő vonalán, végül mindenki együtt táncolva köszönti a földet.